

Egykoru német ujságok Buda bevételéről.

Budapest, szeptember 19.

A Századok című történelmi folyóirat legutóbbi számában Huszár Imre érdekes szemelvényeket közöl Eberhard Buchner gyűjteményéből, amelyek régi német ujságok kivonatait tartalmazzák. Ezek közül bennünket, magyarokat, azok érdekelnek, amelyek Buda ostromáról és bevételéről szólnak. Ime, néhány szemelvény:

Item, szeptember tizenötödik napján a török bevette Budát nagy erőszakkal és itt sokat agyonvert; és amikor a török Budából kivonult, mintegy kétezer törököt hagyott a városban, hogy a várost megőrizték. Ahogy a török elment, a polgárok a törököket (t. i. az őrséget) agyonverték. Mikor a török ennek hírére vette, megint Budára vonult és a polgárokat mind agyonverte és más törököket helyezett ott el. Item a mezővárosokat, vagy városkákat a Tunauon (Dunán) túl meg éppen leégette és minden népet, fiatalit vagy öreget, halálra vert, némelyeket el is égetett, némelyeket a vízbe folytott. Isten legyen valamennyinek irgalmas. Item, amikor nemsokára azután a török Pozsony ellen indult, akkor a polgárok körülbelül tizenegyszáz szüzet küldtek a törökök elé és kegyelmet kértek a törököktől; a török elfogadta a kérést, de a szüzeknek mind a hadseregél kellett maradniok. Azután a török parancsot adott, hogy a hadsereghez küldjék őket; akik nem akartak az akaratuknak engedni, mind leszúrták, úgy hogy csaknem valamennyit agyonverték. Azután a török nagy erőszakkal bevonult a városba és sokakat lefejeztetett és leszuratott és a várost megszállta a népével. Annak utána Bécsbe akart vonulni, de ez, mint mondják, abban maradt. (New Zeitung, 1526.)

A Buda előtti táborból, július 21—31. Amennyi asszony és hajadon van a városban, mind nagyszámu nyilakkal lő, a törökök pedig valamennyien puskáikkal. Az ellenség a legnagyobb kárt többnyire a kövekkel mivel, amelyeket kézből dob, vagy morzsából lő, hogy lehetetlen őrizkedni tőlük. Kirohanáskor a kardjukat használják és a fejeket mind beviszik magukkal. Az ellenség közül egyet, aki a mi táborunkban a kutakat akarta megmérgezni, kézrekerítették, valamint egy vakmerőt is, aki egy csomó levelet akart Budáról a török hadsereghez vinni. Egy szép török szüz Budáról átment a bajorokhoz, a császáriakhoz pedig egy született török, akik egyhanguan azt jelentették, hogy minden, ami a városban van, utcák és házak alá van akasztva és ha mi berontunk, mindent fel akarnak robbantani, hogy egyik a másikkal a levegőbe röpüljön. (Dienstagischer Postillon Berlin 1686.)

Iktatószám

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Osztályozás

9.439

Szerző

[Huszár Imre]

Hely

Cím

Egykoru német ujságok Buda bevételéről

Idő

"1686"

Forrás:

Magyarország [a Századok nyomán]

Személy

Bp.

1912. IX. 20.

Helyszám

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

Oldalsz.

Bécs, szeptember 5. Minekutána Scherberg tábornok ur a parancsa alatt levő gyalogsággal és dragoziosokkal mult hó 30-án a Buda alatti táborba érkezett, az ostromlottak és a nagyvezér rendkívül és annál inkább meg voltak döbbenne, mivel a legutóbbi akció alkalmával mintegy háromezer török maradt e csataterén. Aiket pedig elfogtak, muskétákkal és nagy dőronkokkal vertek agyon. És amikor a keresztény tábornokok egy véleményen voltak az iránt, hogy az ellenség a várban megtámadtassék, mind a három hadoszlopból hét-nyolcezer gyalogos f. hó 2-án kora délután parancsot kapott az általános ostrom megkezdésére és noha háromszor visszaverettek, mégis, mint az oroszlanok, mohón és bátran újra kezdték, míg végre az ellenséges kétségbeesés vett erőt és a vezér néhány törökkel a várkastélyba vonult vissza és egyezkedés okából kinttette a fehér zászlót abban a reményben, hogy ezáltal megmentheti az életét; és ámbátor a mi vezénylő tisztjeink erre való tekintettel el voltak határozva megszüntetni az ostromot, amely mindössze csak egy egész óráig tartott, a közkatónak mégis tulságosan fel voltak hevülve és a legnagyobb dühvel merészen betörték a városba. Eközben a bajorokat a vár nagyobb részében némileg visszazoritották, de miután ötszáz emberrel erősebbekké lettek, az ostromot olyan rettenthétlen elszántsággal ismételték, hogy a nagy rondelát és az ott felállított 66 kész ágyut azonnal elfoglalták. Ennek következtében az ellenség két részre oszlott, letette a fegyvert és irgalomért és bocsánatért könyörgött, de mivel minden hiába való volt, ismét reassummálta a sereget és az utolsó emberig védekezett; ekkor a város már égett és borzasztó volt nézni a véres akciót. Mivel a keresztények bösz haragja nem szűnt meg, összevagdaltak mindent, kicsit és nagyot, ami csak eléjük került, sőt még a vezér lakásába is erőszakkal betörték és őt az övéivel együtt kegyetlenül lekasz-

bolták, de az alvezér, akit egy Szereni (Serényi) ezredbeli muskétás elfogott, kegyelmet kapott. A legtöbb zsidó, körülbelül 400, a vízi rondellánál hajón akart menekülni, de rajtakapták őket; akik elmenekültek, azokat Pest alatt a hajduk megfojtották és minden vagyonukat zsákmányul ejtették. Azután következett a rablás és még sok embert találtak a pinczékben. Tizennyolcszáznegyven és néhány fegyverest vágtak le a várórség emberei közül, mindössze pedig körülbelül hatezer ellenséges lelket végeztek ki, kicsit és nagyot egyaránt. Ellenben a mi részünkről csak 2—300 ember esett el, vagy sebesült meg. A halottak közt van Spinola örgróf alezredes ur, aki hősiessen harcolt. Ilyen körülmények közt most már a török hadsereg a hidon át visszavonult. (Sonntagischer Mercurius, Berlin 1686.)

Bécs, szeptember 12. A Budán elfogott ágyuk közt van a négy u. n. Evangelista is, amelyek közül mindegyik oly nagy, mint két dupla kártány (Karthause) és 141 fontos vasgolyót lő; ezeket egykor a keresztényektől vették el. A zsidóknak megkegyelmeztek oly feltétel alatt, hogy minden elásott kincsüket felfedezzék és éppen úgy, mint a törökök, váltságdíjat fizessenek. A várban talált élelmi- és lőszerkészlet az ostromlottaknak még egy évre elég lett volna és mivel a szökevények az ellenkezőt jelentették, részben meg fognak nyuzatni. A foglyokat két részre osztották, az öregeket és sebesülteket, férfiakat úgy, mint nőket, levagdalták és a Dunába dobták. Itten a legtöbb asszonynak, akiknek 4, 6, 10 és 12 hetes gyermekeik voltak, elevenen felvagták a hasát, beledugták a gyermekeiket és úgy hagyták leuszni a vizen. Most Budán és a környékén mindent eltakarítanak és kitisztogatnak. (Dienstagischer Postillon, Berlin 1686.)